

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVI (50)
Štev. (Nº) 33

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
21 de agosto - 21. avgusta 1997

KATICA CUKJATI

Najdražja dota

V našem emigracijskem življenju bi lahko sestavili obširno zbirko o vsem, kar je bilo napisanega o pomembnosti slovenskega jezika. Kot pri marsikaterih drugih manjših narodih ali državah je bil jezik najbolj odločilni činitelj pri kovanju identitete. Čutiti se del nekega naroda je oseben, skoraj intuitivni občutek. Toda samo znanje in obvladanje slovenščine je pa tisti element, ki posameznika lahko aktivno in kreativno poveže z določeno družbeno skupnostjo. Medtem ko nas pesem, barve in ples lahko povežejo univerzalno, nas le obvladanje slovenskega jezika pristno poveže s slovensko stvarnostjo. Intimno povežavo, način razmišljanja in čutenja, dihanja slovenske eksistence ali „duše“ in nje okolje in okolnosti nam more nuditi le jasna, bogata in točna slovenska beseda.

Že od vsega začetka naše emigracije je bil odnos do slovenske besede po naših družinah različen. Nekateri starši kakor takrat še danes gojijo čim bogatejšo in posodobljeno materinščino; drugi se zadovoljijo le s povprečnim obvladanjem slovenščine, medtem ko njihovi pogovori potekajo pretežno v španščini ali alternativno mešajo oba jezika. Tretji, morda pod vplivom nekaterih argentinskih vzgojiteljev ali profesionalno ne preveč sposobnih psihologov, so podlegli zmotni trditvi, da se otrok ne bo znašel v argentinski osnovni šoli, če ne bo govoril le kasteljansko, ter da znanje dveh jezikov povzroča razne težave v prvih letih šolskega obdobja. V tem prepričanju so mnogi starši začeli gojiti le kastiljščino. Ko je pa bilo zaznati moč vpliva, ki jo ima osnovna šola kot faktor vključevanja v novo družbo, je bil najugodnejši trenutek za posredovnanje slovenščine že zamujen... v nekaterih primerih žal za vedno.

Ni potrebno poudarjati važnosti jezika v matični domovini, saj je njihov kulturni vsakdanji kruh v socialnih stikih. Kvečjemu je govora o obrambi pred tujkami in o lepši in pravilnejši uporabi besednjaka. Za slovenske zamejce in zdomce je pa zadeva popolnoma drugačna. V valu sodobnega zapletenega življenja, ki večinoma poteka zunaj domačega kroga pod močnim pritiskom modernih avdiovizualnih sredstev, je ohranitev slovenščine pravo junaštvo. Ko je za otroka, ki se je rodil v Sloveniji, pridobivanje slovenskega besednjaka nekaj samo po sebi spontanega, je to osvajanje materinščine (največkrat že jezika babice) izven Slovenije nekaj zavestnega; združeno z žrtvami, posvetitvijo, izbiro prikupnih in primernih načinov in ne nazadnje uporabo časa, ki si ga odštejemo od drugih tudi dragocenih reči.

Ko je škof Anton M. Slomšek zapisal „Materin jezik je najdražja dota“ ni mislil v tistem času samo na preproste kmečke ljudi, ki so bili močan steber, na katerem se je gradila narodna zavednost. Istočasno je mariborski dostojanstvenik opozarjal tiste slovenske študente, ki so odhajali na Dunaj ali Prago v tuje nemško okolje. Od teh so nekateri utonili v novem tujem svetu; drugi pa so se vrnili in iz njih vrst je nastala vsakemu narodu tako potrebna intelektualna in literarna sila slovenskega osveščanja.

Po osamosvojitvi Slovenije se med Slovenci po svetu, tudi med tistimi, ki so bili bolj oddaljeni od skupnosti, prebudilo zanimanje do slovenskih korenin in slovenskega jezika. Sodobni načini povezave (v veliki meri po zaslugi tehnike), kjer so se skrčile krajevne razdalje in se je pospešil časovni potek dogodkov, nam iz dne v dan približuje Slovenijo.

Predvsem so se za slovensko mladino zunaj slovenskih geografskih meja odprle nove možnosti za študij, dopolnitev študija in delo v matici. Na žalost marsikateri izmed njih temeljito pogreša obvladanje slovenskega jezika in se trudi, da bi nadoknadil zamujeno znanje slovenščine. Bili bi krivični, če bi sodili, da je to zanimanje za materin jezik le na podlagi pragmatičnih interesov. Nedvomno je to zanimanje posledica prebuditve narodne zavesti, ki jo je sprožilo dejstvo, da imamo samostojno in lastno slovensko državo. Pred nami se odpira za nove generacije skrivnostna pahljča možnosti aktivnega udejstvovanja in pretakanja izkušenj na vseh področjih med nami in Slovenijo. Znanje slovenskega jezika postaja tako iz dneva v dan pomembnejše.

Zanimivo bi bilo napisati posebno za mlade slovenske družine nekaj zadnjih izsledkov - zaključkov na področju medicine in psihologije v zvezi s priučevanjem jezikov. Ameriški zdravniški znanstveni komisiji v New Yorku pod vodstvom doktorja Karla Kima je uspelo prvič v zgodovini s tehniko magnetske resonancne „vizualizirati“ možgane osebe; ki obvladajo vsaj dva jezika. Tako so odkrili, da je razvoj možganov tistih, ki so se naučili več jezikov v mladih letih, drugačen od tistih, ki so to storili že odrasli. Klasična je že ugotovitev, da je tesna povezava med mislijo in besedo. Sodobne znanstvene raziskave se strinjajo z ugotovitvijo, da je človeški del možganov od rojstva naprej pripravljen za lahkotno pridobitev dveh ali še več jezikov in ki se s tem istočasno razvijajo. Povprečno normalen otrok pri dveh letih starosti obdrži v spominu že 2.000 besed. V poznejših letih se pa kopičenje informacij - to je izrazov novega jezika - osredotoči v drugi sferi možganov, ki ni več tako prožna in dovzetna za informacijo.

Torej nov argument, da uvajamo v najnežnejših letih naše otroke v čudovit svet slovenske besede. Kot so to delali naši starši, ker jim je to narekovalo srce in ljubezen do Slovenije!

Za Janšo še ni trenutek

Dopisnik beograjskih Večernjih novosti iz Ljubljane Slobodan Paš poudarja, da je presenetljivo, da se Janez Janša ne želi udeležiti predsedniških volitev. Čeprav že več let pričakuje spopad s svojim največjim političnim nasprotnikom, je Janša (ne)priznava izjavil, da „še ni trenutek“, da nastopi kot Kučanov protikandidat.

Izročitev palija ljubljanskemu nadškofu

Praznik Marijinega vnebovzvetja, enega pomembnejših cerkvenih praznikov, ki je kot državni praznik tudi dela prost dan, so slovesno zaznamovali po vsej Sloveniji. Apostolski nuncij v Sloveniji Edmond Farhat je med mašo na Brezjah kot papežev pooblaščenec ljubljanskemu nadškofu in slovenskemu metropolitu dr. Francu Rode tu podelil palij, znak njegovega metropolitnega položaja in službe.

Nadškof in metropolit Rode je v svojem nagovoru zbranim poudaril pomen obnovitve posvetitve slovenskega naroda Materi božji, opravljene prvič pred petimi leti, leto dni po izvojevanju samostojnosti. Rode je nato spregovoril o nekaterih krščanskih vrednotah in posebej poudaril družino, ki je ogrožena predvsem zaradi nebrzdane spolnosti. Ocenil je, da z nerojenim življenjem ravnamo neodgovorno, in obsodil, kot je dejal, „sramotni 55. člen slovenske Usta-

ve, ki dovoljuje splav“, česar po njegovem ni nikjer po svetu. Rode je tudi poudaril pravico slehernika, da svojemu duhovnemu prepričanju ustrezno izbere šolanje, in zavrnil sedanje snovalce šolskega sistema pri nas, ker so to isti ljudje, ki so še včeraj učili, da je Cerkev zabloda in opij za ljudstvo. Nadškof in metropolit Franc Rode je še opozoril, da je pred Cerkvijo pomembna naloga nove evangelizacije; vsak Slovenec mora imeti priložnost, da se sooči s krščanskim sporočilom; to vse pa je tudi program Cerkve na Slovenskem.

Nadškof dr. Franc Rode je takoj nato papežu Janezu Pavlu II. poslal zahvalo za podeljeni palij in hkrati njemu in Svetemu sedežu obljubil neomajno zvestobo Cerkve na Slovenskem.

Ob podelitvi palija sta poslala čestitki nadškofu Rode tu tudi koprski in mariborski škof, Metod Pirih in Franc Kramberger.

Denar spi ali se sprehaja?

Slovenija je v zvezi z denarjem bivše Narodne banke Jugoslavije (NBj) na Cipru za zdaj očitno ostala praznih rok. Ciprsko sodišče je zavrnilo njeno tožbo, češ da zanjo ni pristojno, hkrati pa zatrdilo, da ostaja 900 milijonov nemških mark denarja NBj še naprej zamrznjenih na računih tamkajšnje Beograjske banke. Vsaj tako trdijo v Ljubljani.

Vsekakor pa v zadnjem času tudi Beograd ni sedel križem rok. Na Cipru se je čez noč pojavila podružnica Vojvodinske banke in vanjo so baje prenesli ves denar tamkajšnje Beobanke, s katero se je pravdala Slovenija. Agencija AFP trdi, da ni šlo le za prenos 900 milijonov mark, marveč kar za 4,9 milijarde dolarjev! Čigav je ta denar? Je last Zvezne republike Jugoslavije (ZRJ)? Odkod?

Prof. dr. Sreten Sokić z beograjske Fakultete za politične vede in eden izmed najuglednejših ekonomistov v Beogradu pravi, da je vse izredno enostavno: „Slovenci so se uželi. Kako so lahko mislili, da bo Miloševićeva ekipa ob tolikšnem denarju ostala nedejavna. Srbe so podcenjevali. Milošević jih je prehitel in je denar z ene banke prenesel na drugo. Zdaj lahko Slovenci začnejo pravdo z novo banko. In ko bodo Srbi na Cipru spet odprli podružnico kake svoje banke in denar z Vojvodinske banke prenesli nanjo, bodo lahko Slovenci tožili novo podružnico. In v tem stilu naprej. To lahko traja leta, saj bo denar kljub izjavam o njegovi zamrznitvi - prehajal z računa na račun.“

Vest AFP v beograjski Novi Borbi ni ostala brez odmeva. V opozicijskih krogih so se takoj vprašali, koliko denarja bi lahko ZRJ imela v tujini. Če so samo na Cipru prenesli z Beobanke na Vojvodinsko banko skoraj pet milijard dolarjev, koliko denarja (last ZRJ) je šele v mešanih bankah v Parizu, Moskvi, Londonu in New Yorku? Koliko je tam šele denarja bivše Jugoslavije, katerega dedinja je tudi Slovenija?

Razsodba ciprskega sodišča v tožbi Slovenije proti NBj je daljnosežnega pomena tudi zato, ker morda prejedica odločitve drugih sodišč, na katerih potekajo podobne razprave. Toda kakšno premoženje se sploh deli? Na bančnih računih po svetu naj bi bilo za okoli 1,2 milijarde dolarjev zlata in depozitov NBj, ki so bile z razpadom države po resoluciji OZN zamrznjene. Prepah je nastal novembra 1995, saj ta resolucija danes ne velja več. Bojazen je bila upravičena, saj je velik del nekdanjih skupnih deviznih rezerv izpuhtel.

Konec leta 1990 je bilo skoraj 6 milijard dolarjev vlog NBj. Pet naslednic nekdanje federacije naj bi si delilo vojaško premoženje (stanovanjske in počitniške zmogljivosti, industrijske obrate, pristanišča, ceste); premoženje zveznih sekretariatov; finančno aktivno (terjatve); rezerve zlata in dragocenih kovin; neplačane dolgove v zveznem proračunu; nelegalne vdore v jugoslovanski monetarni sistem; kapital, ki ga je SFRJ plačala mednarodnim organizacijam; infrastrukturo, transport in komunikacije; druge obveznosti (zvezni investicijski sklad, preselitev industrijskih obratov v druge republike v letih po drugi svetovni vojni); in arhive, čeprav finančno ne zadevajo nobene od nekdanjih jugoslovanskih republik. Po zadnji bilanci z leta 1990 naj bi bilo tega skupnega premoženja za okoli 100 milijard dolarjev, za okoli 90 milijard vojaškega premoženja, nepremičnin (okoli 350 milijonov dolarjev naj bi bila vredna veleposlaništva), infrastrukture in druge lastnine nekdanje SFRJ. Okoli 6 milijard dolarjev naj bi znašale tedanje skupne devizne rezerve. Predmet nasledstva je tudi 42 ton zamrznjenega monetarnega zlata in finančnih depozitov, vrednih pol milijarde dolarjev, v banki za mednarodne poravnave (BIS) v Baslu, kjer je največji del finančnega premoženja, in več kot dve milijardi klirinških dolarjev presežka.

Po STA priredil TD

Zgodilo se je v Sloveniji

SLOVENIJA V VARNOSTNI SVET

Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek je prejel pismo ameriškega predsednika Billa Clintona v zvezi s kandidaturom Slovenije za mesto stalne članice Varnostnega sveta Organizacije Združenih narodov. Ameriški predsednik je v pismu poudaril, da se ZDA zavedajo enkratne priložnosti, ki jo članstvo v Varnostnem svetu daje državam članicam OZN pri prizadevanjih za mednarodno varnost in mir, zato bodo kandidaturi Slovenije ZDA posvetile resno pozornost.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Zakladni minister Italije Carlo Azeglio Ciampi je po prijavi Banke Italije za prekrške računovodske narave denarno kaznoval nekatere nekdanje vodilne uslužbenke Tržaške kreditne banke. Denarne kazni upravne narave v višini 2,5 milijona lir bo moralo plačati 11 nekdanjih upraviteljev ter trije nadzorniki. Najvišji globi - 20 milijonov lir - pa sta doleteli bivša direktorja Vita Svetino in Adrijana Semna. Ob propadu te banke je bilo oškodovanih veliko Slovencev na Tržaškem.

RUSKA PARLAMENTARCA V SLOVENIJI

Na povabilo Slovenske nacionalne stranke (SNS) sta v Slovenijo pripotovala člana ruske dume (spodnji dom parlamenta), predstavnika Liberalne stranke Rusije, Aleksej V. Mitrofanov in Aleksander V. Filatov. Mitrofanov je predsednik parlamentarnega odbora za geopolitiko, Filatov pa predsednik pododbora za meddržavne dolgove, zunanja vlaganja ter ruske račune in lastnino v tujini. Po besedah predsednika SNS Zmaga Jelinčiča se bo z ruskima parlamentarcema pogovarjal o vprašanju širitve zveze NATO na Vzhod in v tem okviru tudi o vprašanju slovenskega vključevanja v zahodnoevropske integracije (Jelinčič je seveda proti temu). Ruska gosta se bosta srečala tudi s predstavniki večine tistih slovenskih podjetij, ki poslujejo z Rusko federacijo in ki jih ni malo.

SLOVENIJA IN ALBANIJA

Ob umiku mednarodnih zaščitnih sil iz Albanije je v Varnostnem svetu Združenih narodov v New Yorku prejšnji teden potekala razprava o položaju v Albaniji. V razpravi je nastopil tudi stalni predstavnik Slovenije pri ZN Danilo Türk, ki je v svojem govoru poudaril, da je Slovenija pripravljena Albaniji še naprej nuditi tehnično, razvojno in človekoljubno pomoč. Posredovanje mednarodnih sil je označil za primer uspešnega sodelovanja z ZN v tovrstnih akcijah. Slovenski predstavnik pri ZN je določene še povedal, da je Slovenija pripravljena nuditi nadaljnjo pomoč v okviru dvo- ali večstranskih pobud ter da je Slovenija v prihodnje pripravljena sodelovati tudi pri urjenju varnostnih sil, zlasti tistih, ki se bodo spopadale z organiziranim kriminalom.

POLITIČNA JESEN

Na političnem področju skuša vladajoča oblast z občasnimi sporočili za javnost preusmeriti pozornost javnosti na mednarodno področje in tako zakriti vse bolj naraščajoče notranje, predvsem gospodarske težave. V kabinetu premiera Drnovškega skušajo ustvariti vtis, da je Slovenija še vedno na dobri poti v pakt Nato in Evropsko zvezo, kar naj bi potrdili številni telefonski pogovori z nekaterimi vidnimi funkcionarji Nata in pisemsko dogovarjanjes Clintonom.

Statistični gospodarski kazalci pa kažejo vse večji zunanjetrgovinski primanjkljaj, prav tako pa pada storilnost v gospodarstvu, ki jo sicer povezujejo z počitniškim mrtvilom.

SLOVENIJA IN ITALIJA

Premier Janez Drnovšek je prejel pismo italijanskega premiera Romana Prodiya, v katerem se ta zavzema za poglobljanje gospodarskega sodelovanja med državama, predvsem na področjih visokih tehnologij in na področjih, ki imajo velik vpliv na možnosti za zaposlovanje, posebno še podjetniškimi pobudam, ki krepijo povezovanje med regijami.

VELIKI ŠMAREN

Ob Velikem Šmarnu, prazniku Marijinega vnebovzetja, ki je v Sloveniji državni praznik, so se vrstile slovesne maše. Osrednje bogoslužje ob tem prazniku je bilo na Brezjah, kjer je nuncij Edmond Farhat ljubljanskemu nadškofu dr. Francu Rodetu podelil palij, znak metropolitanske službe (glej posebej). Na Sveti gori pri Gorici je daroval mašo koprski škof Metod Pirih, v romarski cerkvi sv. Marije na Ptujski Gori pa je maševal mariborski škof Franc Kramberger. Cerkev z Marijinim zavetništvom je v Sloveniji kar 412, od 210 slovenskih božjih poti pa sta dve tretjini posvečeni Mariji. Tako je na eni od znanih in priljubljenih Marijinih romarskih cerkev na Slovenskem, na Homcu nedaleč od Šmartna pri Slovenj Gradcu, daroval svečano mašo dr. Anton Stres.

DRNOVŠEK NA TELEFONU

Predsednik vlade Janez Drnovšek se je po telefonu pogovarjal z generalnim sekretarjem NATO Javierjem Solano. Obravnavala sta predvsem dinamiko širitve pakta NATO v prihodnjih nekaj letih ter vlogo Slovenije, ki naj bi jo pri tem odigrala. Drnovšek se je z njim pogovarjal tudi o skorajšnjem obisku Solane v Sloveniji, ki je predviden septembra. Ob tej priložnosti naj bi Solana komentiral tudi sedanje odločitve NATA glede njegove širitve in predstavil možnosti nadaljnjega širjenja severnoatlantske vojaške zveze ter celovitega sodelovanja Slovenije v tej obrambni zvezi.

GOSPODARSKI PRIMANJKLJAJ

Slovensko gospodarstvo je po podatkih državnega statističnega urada junija izvozilo za 744,3 milijonov dolarjev blaga in storitev, uvozilo pa za 838,3 milijona dolarjev. Pokritost uvoza z izvozom je bila 88,8 odstotna, zunanjetrgovinski primanjkljaj pa je znašal skoraj 94 milijonov dolarjev. V letošnjih šestih mesecih je izvoz znašal 4,1 milijardo dolarjev, uvoz pa 4,7 milijarde. Letošnja šestmesečna pokritost uvoza z izvozom je bila 86,4 odstotka ali za odstotek manj kot v enakem lanskem obdobju. Lanski zunanjetrgovinski primanjkljaj je znašal 594 milijonov dolarjev, letošnji pa je presegel 647 milijonov dolarjev. Vidi se, da slovensko gospodarstvo stagnira in da država ni več v ekonomskem zaletu.

POGOVOR Z VELEPOSLANIKOM

Državni sekretar v zunanjem ministru Ivo Vajgl, ki naj bi zasedel po odstopu zunanjega ministra Zorana Thalerja njegovo mesto, se je pogovarjal z ameriškim veleposlanikom v Sloveniji Victorjem Jackovichem o nekaterih aktualnih vprašanih procesa reforme Združenih narodov, denacionalizaciji v Sloveniji (zanimivo!), ohranjanju sankcij proti ZR Jugoslaviji in o nedavni

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Sindikalno vprašanje se je ta teden z vso močjo vrnilo v politično ospredje. Tako stavka upornih levičarskih sindikatov kot njen odmev in posledice v vladnih vrstah sta pokazala, da stvari niso tako jasne, kot je izgledalo, niti tako enostavne, kot bi si želela vlada. Poglejmo nekoliko vse to, ker je vredno, da se ob dogodkih nekoliko ustavimo.

RAZLIČNI VZROKI

Poročali smo že o stavki, ki je tudi pokazala položaj v tukajšnjih sindikalnih vrstah. Trenutno je argentinski gremializem razdeljen na tri bolj ali manj močne skupine. CGT, najbolj številna in močna, je v dobrih odnosih z vlado, tako vsaj skušajo eni in drugi; MTA je v rokah peronizma, a ne soglašja z vladno gospodarsko in socialno politiko, in ne verjame v uspeh pogajanj in vladnih obljub; končno CTA predstavlja levičarske sindikate, ki niso toliko številni, a nikdar niso hoteli stika ali dialoga z vlado.

Stavko preteklega tedna sta razglasili obe uporni skupini: MTA in CTA. Uspeh je bil pred izvedbo veliko vprašanje, ker ni bilo zaznati pravega navdušenja s strani delavstva. Vendar pa je bil uspeh boljši, kot pa so mnogi pričakovali, boljši, kot je upala vlada: k temu je tudi mnogo pripomogel stari in samovoljni Lorenzo Miguel, ki je v boj postavil svoj kovinski sindikat in za sabo potegnil še par drugih gremijev. Odločilna je bila tudi stavka prevoznih sindikatov, ki so onemogočili pot na delo marsikateremu, ki bi sicer ne pristal na stavko. To pa je znan činitelj sindikalnih uspehov ali neuspehov.

Stavka pa je bila tudi precej nasilna, prišlo je do izgredov, spopadov med policijo in manifestanti, pretepanja in aretacij. To pa je imelo svoje politične posledice, ker vlada je te dogodke uporabila, da je pokazala na opozicionalno povezavo, češ, oni so tudi krivi. Povezava je namreč, čeprav ne preveč navdušeno, podprla sklic stavke.

Tu pa se stikata politika in sindikalizem: jasno je, da uporni sindikati simpatizirajo z opozicionalno povezavo (nekaj je tudi sindikalnih kandidatov na opozicionalnih listinah), ta pa krvavo potrebuje delavskih glasov, akoravno je njeno močno zaledje v preostankih srednjega sloja. Zato je vlada pametno nastavila svojo propagandno strategijo: proti nemu delu povezave (radikalom), je navezala kampanjo „spomina“ na inflacijo, gospodarski kaos in slabo delovanje državnih podjetij, ki so okrnjevale mirno in normalno življenje. Proti drugemu delu (Solidarni fronti), pa je naslovlila obtožbo soglasja z nasiljem, ki je zelo odvratno tudi srednjim slojem.

A tu je nenadno prišlo do „kratkega stika“ v vladi sami. Medtem ko je predsednik Menem osebno napadel opozicionalne stranke, češ, da so socrive izgredov in pocestnega nasilja, je buenosaireski guverner Duhalde izjavil, da ne verjame, da bi bila opozicija „nasilna“. V tem pa je treba zabeležiti dvoje popolnoma različnih pogledov, ki so sad čustev in interesov enega in drugega, predsednika in guvernerja. Menem je naravnost besen na opozicijo, ki je s svojo združitvijo zapisala jasen konec njegovim sanjam o ponovni kandidaturi. Zato so njegovi napadi toliko bolj razumljivi.

odločitvi ciprskega sodišča, ki je zavrnilo pritožbo Slovenije o zamrzitvi sredstev Narodne banke Jugoslavije v bankah v Nikoziji.

S to odločitvijo je Slovenija izgubila prvo bitko glede pridobitve dela premoženja bivše skupne države, slovenska diplomacija pa si bo pripisala nov minus.

Duhalde pa je zaskrbljen, ker najnovejše ankete kažejo, da obstaja možnost, sicer majhna, da bo poražen v domači provinci. Graciela Fernández Meijide prednjači pred guvernerjevo ženo (Chiche Duhalde), in opominja peronizem, da zmage še nima v zakupu.

Guverner zato sanja o možnosti, da bi si pridobil tudi del upornih sindikatov, in vsaj zaenkrat noče nastopati preveč borbeno. Prav tako upa pritegniti del nezadovoljnih radikalov in nekatere povratnike iz Solidarne fronte, ki se jim upira povezava z radikali. Zato ima Duhalde dvojno skrb: da se ne zameri preveč nobeni izmed skupin, zlasti ne v sindikalizmu; in pa da pokaže, da se bistveno razlikuje od Menema, predvsem na socialnem področju. Od tu njegove izjave, ki jasno nasprotujejo predsednikovemu zadržanju. Zato je bil tudi klican na zagovor s strani centralne vlade, ki je sedaj besna na njega.

SEDAJ ŠE CGT

Da pa je mera težav polna, se je odprla nova fronta za vlado, tudi na sindikalnem področju, a to pot proti sami CGT. Delavska konfederacija je videla, kako je vlada v kočljivem položaju: volilni izid postaja neznanka in v tem stanju Menem krvavo potrebuje zašlombo sindikatov, zlasti pa njihovih glasov. Zato so se odločili za novo ofenzivo v zadevi zakonodaje o delavski fleksibilizaciji. Kot smo že poročali, je med vlado in CGT prišlo do sporazuma glede te zakonodaje. Seveda, so bile nekatere točke tega sporazuma bolj splošno formulirane in izdelava dokončnega teksta naj bi se izvedla v kongresu.

Sedaj pa so sindikalisti nenadoma zahtevali, naj se del tega besedila spremeni, ker da ne odgovarja ne duhu ne želji delavstva. Pritisk je bil silen in je postavil v dvom celotno potrditev zakonodaje. Sindikalisti pa so pritisk še ojačili in zvišali tudi svoje zahteve: sedaj ali pa nikdar več, so si mislili.

Ko je bil položaj za vlado že nevzdržen, je koordinacijski minister Rodriguez zagrozil, da če ne pride do zakona, bi vlada vse uredila kar preko predsednikovega dekreta. CGT je hitro odgovorila, da bo v tem primeru ona sklicala splošno stavko, kar bi bilo za vlado skoraj na pragu volitev kaj porazno. V tem stanju se trenutno nahaja njuno razmerje.

Seveda tudi opozicionalni povezavi ne sije toplo sonce. Argentinski politični ustroj je še zelo podvržen provincialnim kaudillizmom. Narodno vodstvo lahko sprejme določene ukrepe, a ti se ne preložijo avtomatično v izvedbo v vseh področjih. Zato je mnogo volilnih okrožij, kjer povezave sploh ne bo, v drugih se še vedno mrzlično pogajajo.

Trenutno je stanje tako, da je povezava vpeljana v prestolnici ter v ključni provinci Buenos Aires, pa še v Corrientesu, Chacu, Salti, San Luisu in na Ognjeni zemlji. Pogajajo se še vedno: Entre Rios, Santa Fe (ta je tudi važna), Santiago del Estero, Tucuman, Jujuy, San Juan, Mendoza in Santa Cruz. V vseh ostalih sedem (med njimi v ključni Córdobi) pa povezave ni in je ne bo.

Razvidno je, da tam, kjer so radikali na vladi, ni prišlo do povezave (razen v prestolnici, kjer pa jim je grozil poraz). To pa postavlja nekatera važna, a nevšečna vprašanja za usodo povezave po volitvah in zlasti za zadržanje obeh strank z ozirom na leto 1999. Ob tem bo pač morala spregovoriti bodočnost. Mnogo pa je seveda odvisno od izida volitev, tako v provinciah, kjer bo povezava končno veljavna, kot tam, kjer bodo eni in drugi nastopili ločeno.

BOJ ZA DEDIŠČINO

Podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik je v zvezi s sporno jugoslovansko privatizacijsko zakonodajo napovedal, da se bodo v prvih dneh prihodnjega tedna po analizi omenjene zakonodaje sestali predstavniki pristojnih ministrstev in oblikovali celovit predlog ukrepov za učinkovito zaščito slovenskega premoženja v Združeni Republiki Jugoslaviji. Zaradi velikega obsega slovenskega premoženja, kar daje reševanju tega vprašanja posebno težo, je podpredsednik slovenske vlade prepričan, da je protest pri mednarodnem posredniku siru Arthurju Wattsu le prvi od ukrepov, saj si Slovenija ne more dovoliti, da bi potem, ko je plačala pomemben del skupnih jugoslovanskih dolgov, ostala brez ustreznega dela skupnega premoženja.

SKD NA KLAVZURI

Slovenski krščanski demokrati (SKD) so 13. avgusta v Škofji Loki na klavzuri obravnavali več tem, posebno pozornost pa so namenili predlogu proračuna za letošnje leto in delu vlade. Za zaprtimi vrati je tekla tudi beseda o predlagani nezaupnici vladi ter o pripravah na volitve za predsednika države in državni svet. Ocenili so, da je predlagani proračun previsok, v državni blagajni pa ne bi smelo biti primanjkljaja. Zadolženost Slovenije v zadnjih štirih letih raste in si še enega leta rasti slovenske zadolženosti ne more privoščiti. SKD se bo zavzemal za usklajen proračun in za delno prerazporeditev sredstev znotraj proračuna, tako da bi bil proračun bolj razvojno naravn. To pomeni, da bi proračun moral spodbujati povečano konkurenčno in tehnološko sposobnost slovenske industrije in preko tega tudi rast zaposlenosti. Ker je vlada zamudila najugodnejši čas, da bi je izvršila potrebne spremembe, ki bi omogočale rast gospodarstva in zaposlenosti ter povečale možnosti, da Slovenija postane član Evropske zveze v prvem krogu, bodo SKD nezaupnico vladi podprli. Skupaj z ideološko sorodnimi strankami bodo v začetku septembra skušali doseči dogovor o skupnem kandidatu za predsednika države. Na tem sestanku, ki ga bo sklical prvak SKD Lojze Peterle pa bodo preverili tudi možnosti za usklajen nastop na volitvah za državni svet.

O PREDSEDNIŠKIH KANDIDATIH

Potem ko je napovedal kandidaturu sedanjega predsednika države, so krščanski demokrati pred počitnicami ponudili sporazum o iskanju skupnega kandidata pomladnega bloka. Predsedniški kandidat predsednik DZ Janez Podobnik naj bi namreč po pisanju in izjavah krščanskih demokratov in tudi socialdemokratov ne imel podpore omenjenih strank, če se bo jeseni odločil za kandidaturu. Mogoče je sklepati, da o kandidaturi razmišlja tudi predsednik SDS Janez Janša, ki je ob neki priložnosti pred zadnjimi političnimi dogodki dejal, da o tem še ne razmišlja. V Lepeni, kjer se je sestel strankarski vrh, so socialdemokrati obravnavali več različnih možnega razpleta iskanja skupnega kandidata pomladnikov; predsednik SDS ni predviden v nobeni različici. Kot kaže, bosta skupnega kandidata najbrž podprla samo SDS in SKD, če bo Janez Podobnik vztrajal pri kandidaturi.

ROMANJE 800 MLADIH

Ob odhodu 800 mladih iz Slovenije na 12. svetovni dan mladih v Parizu je koprski škof Metod Pirih 13. avgusta vodil somaševanje v Lipici, kjer se je romanje pričelo. Mladi so se odpravili proti Franciji, kjer bodo do 19. avgusta, ko prispejo v Pariz, gosti francoskih škofij. Nato pa bo na ploščadi pred Eifflovim stolpom potekala otvoritvena maša, ki jo bo vodil pariški nadškof kardinal Listiger. 21. avgusta se bodo mladi srečali s papežem, ki bo naslednji dan med mašo v notredamski stolnici za blaženega razglasil Frederica Ozanama, velikega karitativnega delavca iz minulega stoletja. V soboto, 23. avgusta, pa bodo mladi okoli Pariza razpeli verigo bratstva, ki se ji bodo pridružili številni Parižani. Še isti dan bo na hipodromu Longchamp potekalo molitveno bdenje v pogovoru s papežem, ki bo dvanajstim mladim podelil sveti krst in birmo. Geslo vsakoletnega dneva mladih izbere papež sam; letošnje je vprašanje dveh Jezusovih učencev in Jezusov odgovor: „Učitelj, kje stanuješ? Pridita in bosta videla“.

O CERKVENEM DAVKU

Pod naslovom Kam gre denar? tednik Družina z dne 17. avgusta piše o cerkvenem davku v Nemčiji. Zdi se, da navaja slovenskega vernika na možnost, da bi država uvedla ta davek namesto da bi vrnila gozdove Cerkvi.

Nemški državljani s plačevanjem te obveznosti veliko prispevajo za družbo na področju vzgoje, izobraževanja, zdravstvene oskrbe, pomoči beguncem in prosilcem za politično zatočišče, varstvo kulturnih spomenikov in drugo. Če bi vse to prenesli na državo, bi se stroški za zvezo, dežele in občine povečali letno za okrog 20 milijard mark. Samo v nemški Karitas je trenutno zaposlenih 430.000 ljudi, nadaljnjih 500.000 pa jih opravlja številna dela na socialnem področju in vse s pomočjo cerkvenega davka.

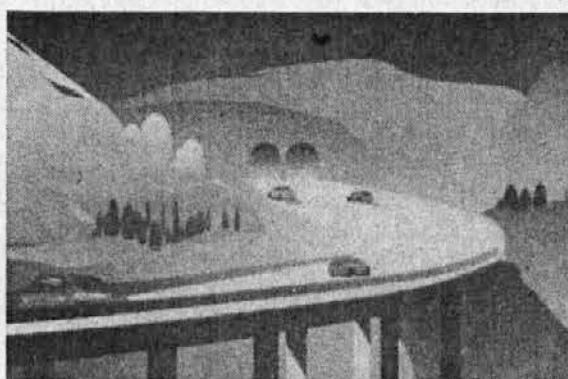
Drugo področje cerkvenih dejavnosti so otroški vrtci. Približno 12 odstotkov denarja za njihovo opremo in vzdrževanje se zbere s pomočjo cerkvenega davka.

Vsak plačnik cerkvenega davka prispeva k pestrosti nemškega šolskega sistema, kar je nedvomno pomemben prispevek k resnični demokraciji. V preteklem šolskem letu je katoliške šole obiskovalo 327.799 učencev.

Katoliška Cerkev v Nemčiji poleg tega vzdržuje 1616 domov za ostarele, 582 svetovalnih ustanov za zakonska in družinska vprašanja, 37 materinskih domov, 466 bolnišnic, 475 domov za prizadete, 169 delavnic za prizadete, 238 svetovalnic in ustanov za zdravljenje zasvojenih z alkoholom in mamili ipd.

100 LET KAPELICE NA KREDARICI

Ob prazniku Marije Snežne je bilo ob stoletnici blagoslovitve prve kapelice na Kredarici slovesno bogoslužje. Osrednja slovesnost je bilo bogoslužje, ki ga je vodil nuncij v Sloveniji msgr. Edmond Farhat. Nova kapelica na Kredarici je bila zgrajena l. 1991, z njo pa je župnijski urad Dovje nadomestil po revoluciji porušeno kapelico, blagoslovil jo je pred petimi leti nadškof dr. Alojzij Šuštar. Kapelica je posvečena triglavski Materi božji, Mariji Snežni.

V Sloveniji delajo novo cestno obvoznico na Dolenjsko. Najbolj zahteven je predor por Golovcem, ki je najdaljši predor v Sloveniji. Opremljen bo z najsodobnejšo prometno-tehnično opremo. Izpod Golovca nameravajo izkopati 100.000 kubikov hribine, vgraditi 27.000 kosov jeklenih sidler, 682 ton jeklenih lokov, 25.000 kubikov betona in 188 ton armature. Predor gradi DARS z državno podporo.

SVETOVNI SLOVENSKE KONGRES KONFERENCA ZA REPUBLIKO ARGENTINO

R.L. FALCÓN 4158 - 1407 BUENOS AIRES - ARGENTINA

POVABILO K PRISTOPU

Upravni svet Konference SSK za Argentino vabi vse posameznike, organizacije in ustanove, ki žele pristopiti kot člani, da svojo pismo prijavo pošljejo na Upravni svet Konference SSK za Argentino, R.L. Falcón 4158 - 1407 Buenos Aires - Argentina. Prijava naj bo v glavnem po naslednjem vzorcu:

Za fizične osebe:

Ime in priimek:

Datum in kraj rojstva:

Državljanstvo:

Sedanje bivališče:

Poklic ali zaposlitev:

Štev. osebne izkaznice:

Želim pristopiti k SVETOVNEMU SLOVENSKEMU KONGRESU - KONFERENCA ZA REPUBLIKO ARGENTINO. Strinjam se z njegovimi nameni in programom in soglašam s statutom.

Kraj in datum:

podpis.

Za ustanove in organizacije:

Uradno poimenovanje:

Datum in kraj ustanovitve:

Namen in delovno področje:

Zadnji občni zbor, na katerem je bilo izvoljeno sedanje vodstvo:

Naslov:

Naša ustanova/organizacija želi pristopiti k SVETOVNEMU SLOVENSKEMU KONGRESU - KONFERENCA ZA REPUBLIKO ARGENTINO. Strinjamo se z njegovimi nameni in programom in soglašamo s statutom. Naši zastopniki/delegati bodo:

Kraj in datum:

podpis predsednika/ce

Iz statuta SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA - KONFERENCA ZA REPUBLIKO ARGENTINO:

čl. 4: Konferenco sestavljajo slovenske organizacije in ustanove, ki delujejo skladno z javnim redom in s svojimi pravili. Društvo Zedinjena Sklovenija in Krajevni slovenski domovi so v Konferenci zastopani vsak s petimi delegati, ostale ustanove in organizacije pa z dvema delegatoma vsaka. Njeni člani so lahko tudi fizične osebe, ki se opredeljujejo za Slovence ali so za slovenstvo zavzete in pomembne.

Program SSK in statut Konference za republiko Argentino lahko dobite v pisarni Zedinjene Slovenije v Slovenski hiši.

Upravni svet SSK - Konferenca za Republiko Argentino.

TONE MIZERIT

Jok ob razvalinah

Z zanimanjem sem v zadnjih številkah Svobodne Slovenije prebiral članek Iva Zajdele „Po vstopu SLS v postkomunistično vlado“. A že v prvem branju tega pregleda slovenske sedanosti so mi nekatere trditve izzvenele sumljivo. Zato sem se poglobil v ponovno branje in prišel do zaključka, da to navidez pozitivno in objektivno pisanje le ni povsem takšno. Ni mi povsem jasno, kam g. Zajdela meri. A zdi se mi, da je cilj dobronameren (in tega v principu ne morem zanikati), menim da njegovi streli ne padajo v pravo smer, in je zato učinek lahko drugačen, kot si ga morda on sam želi.

Najbolj pereče se mi zdi, da mu za resno analizo primanjkuje stvarnosti. To pa je temeljni predpogoj za opazovanje in opisovanje političnih dogodkov. Španska opredelitev pojma „politika“ trdi, da je to „umetnost možnega“. To pomeni, da ni mogoče storiti več, kot to dovoljujejo okoliščine in razpoložljiva sredstva, tako kadrovska kot tvarna, pa tudi sociološka in celo psihološka. S tega vidika je zaznati pri g. Zajdeli (kakor pri mnogih drugih, tako doma kot v emigraciji), pesimizem in zagrenjenost zaradi dogodkov, ki pa so pravzaprav le logična posledica danih činiteljev, ne pa krivda posameznikov in skupin. Ti posamezniki in te skupine so pač storili, kar se je storiti dalo v takih okoliščinah.

Omenjeni članek tako zgoščeno poda dogodke zadnjih let v slovenski politiki, da bi bilo treba vsak stavek posebej razčleniti in nanj odgovoriti. To pa je na tem mestu nemogoče. Zato bom omenil le par točk, ki se mi zde značilne. S tega vidika obžalujem način, kako g. Zajdela napada profesorja Peterleta, kot da bi bil omenjeni osebno in izključno kriv celotnega zavoženega položaja današnje slovenske stvarnosti. Vendar, ko mu pripisuje vse pomanjkljivosti Demosove vlade, niti ne omenja težav vseh narav, s katerimi se je moral boriti, niti kdo in kako je Demosa zrušil. Kritizira ga zaradi vstopa v Drnovškovo vlado avgusta 1992, ne pove pa, da je bil član vlade tudi Janša in njegovi socialdemokrati. Zahaja v protislovje, ko Peterleta obsoja zaradi vseh polomij SKD, priznava pa da stranko sestavlja „množica oseb“, ki so zraven „zgozlj zaradi karierizma“, če ne celo „da kot vrinjenci stranko najedajo od znotraj“.

Če pomislimo, kako so se ustvarjale stranke slovenske pomladi, kako so nabirale članstvo in sestavljale kadre, si moramo pač priznati, da je bila večina poznejših napak skoraj neizbežna. Nesmiselno, če ne škodoželjno, je od Peterleta zahtevati, da bi delal čudeže, ker le kak politični čudež bi podelil trajno zmago pomladnim strankam (ki so nastopile kot novorojenček, marsikatera kot preran sedemmesečnik) proti monolitnim formacijam komunističnega bloka, z voditelji, ki imajo dolgoletno prakso, izučeni na domačih in tujih univerzah, tudi na univerzah tistega Zahoda, ki se sedaj cinično sprašuje, kako je mogoče, da so v Sloveniji danes na vladi isti ljudje kot v komunistični Jugoslaviji. S tega vidika osebno nisem nikdar zaupal Washingtonu in mu še danes ne zaupam, pa naj v Beli hiši sede demokrati ali pa republikanci.

Upoštevati moramo, da se vodje pomladanskih strank bore na tako številnih in težkih frontah, da je čudež že v tem, da položaj ni slabši, kot je. Boriti se morajo najprej z lastnimi pomanjkljivostmi; s sodelavci, tudi visoko stoječimi, na katere se ne morejo resnično zanesiti; z nestalnostjo volilcev, ki so vedno pripravljene pokazati jim hrbit; proti porazni individualnosti sodobnega Slovenca, ki je posledica tudi narodnega značaja; proti materializmu, petdesetletnemu pranju možganov; proti apatiji, kate-

re posledica je, da ljudje sploh ne gredo volit, čeprav potem zahtevajo, naj Peterle dela čudeže; in sploh proti marsikateremu predstavniku Cerkve (beri župniku ali kaplanu), ki naivno naseda levičarski kampanji, v kateri se zliva gnoj na tiste laike, ki so si upali pljuniti v roke in poseči v gnoj slovenske politike, da bi naredili, kar bi se pač dalo, pa morajo sedaj prenašati še vihanje nosov, češ, nekam čudno smrdite...

Zajdeli pa moram očitati tudi naivnost, ker Peterleta tako lahkomišelnost proglašuje za „političnega mrtveca“, ko objektivna dejstva še vedno zgovorno pričajo o sicer zmanjšani, a upoštevanja vredni politični moči. Svetoval bi piscu, naj premisli, če s tem ne naseda željam in namenom komunističnega bloka, ki si gotovo želi Peterletove politične smrti in v to vlaga velik del sil in sredstev.

Kratko bi se ustavil tudi pri omembi g. Zajdele glede poročanja Svobodne Slovenije o neuspehu predvolilne povezave pomladne koalicije. Ker se s tem nanaša na mojo osebo, bi pripomnil najprej, da ni res, da bi „krivdo pripisoval Socialdemokratom“. Pač pa je res, da sem poročal o nepripravljenosti Marjana Podobnika na tak podpis. Nesporazumu je morda krivo to, da se g. Zajdela verjetno nanaša na znan dogodek nekega shoda. Tam so Peterleta presenetili z zahtevom, naj podpiše deklaracijo o povezavi, a ta deklaracija ni imela nikakega programskega temelja in zanjo Peterle ni imel mandata stranke. Tak podpis bi bil brez vsake veljave, in celoten dogodek govori le o diletantstvu pobudnikov te deklaracije. G. Zajdela pa gotovo ve, da so se neposredno pred volitvami odvijali pogovori med voditelji pomladnih strank, in nanje sem se nanašal v svojih poročilih. Na teh pogajanjih sta bila tako Janša kot Peterle pripravljena podpisati zadevni sporazum, Podobnik pa ne. Podpisal ga je šele po izidu volitev. Da se je potem temu sporazumu izneveril in zapustil pomladnega trojčka v Drnovškovo vlado, je pa že druga zgodba.

Za konec bi le še omenil, da v članku g. Zajdele ne najdem potrebnih pozitivnih sestavin niti upanja izboljšave. Potem, ko kaotično nakaže vrsto sicer resničnih napak pomladnikov in popolnoma neresno išče krivce, ne nakaže nikakršne poti iz nastalega položaja. Kadar analiza izzveni le v iskanju krivde in kazanju domnevnih krivcev, se hitro spremeni v politično prostostrelstvo. In kadar ima to prostostrelstvo še močno patino subjektivnosti, je več škode kot koristi. Na žalost to ni le napaka omenjenega članka: je zelo splošen pojav, ki ga lahko zasledimo tako v Sloveniji kot v diaspori. In vprašati bi se morali, koliko tako zadržanje odgovarja orkestraciji, ki je bistveno zainteresirana, da bi v narodu zavladala nejasnost, malodušje in skepticizem. S tega vidika bin morali biti bolj pazljivi, da nam ne bi bilo treba potem objokovati razvalin, ki smo jih sami povzročili.

PROTEST

Združenje najemnikov denacionaliziranih stanovanj v izjavi za javnost opozarja „na kritično razsežnost problemov, ki jih vsem članom združenja že šesto leto v vse hujši obliki povzroča trmasto vztrajanje pri izvajanju zakona o denacionalizaciji“. Zdaj je že jasno, da tako sprejet zakon nenehno povzroča mnoge nove krivice. Stanovanj, ki so predmet vračanja, ni le 3.000 do 5.000, ampak jih je (po uradnih podatkih) za skoraj 15.000 stanovanjskih enot. Problematika vračanja stanovanj je povezana tudi z vračanjem stavbnih zemljišč, poslovnih prostorov, podjetij, kmetijskih zemljišč, gozdov, itd.

MARKO KREMŽAR

DOLGA POT

Izjavo slovenskih izobražencev, ki je bila objavljena pod naslovom „Ura evropske resnice za Slovenijo“, sem bral z veseljem in z upanjem. V celoti pa z njo, podobno kot marsikdo, ki je revolucijo doživljal, ne morem soglašati.

Vsekakor je razveseljivo, da je ugledna skupina izobražencev pogumno in kritično pokazala na nekatere od bistvenih napak, ki se širijo pod okriljem slovenske države, katera, kot pravilno ugotavljajo podpisniki izjave, še ni v polni meri ne pravna ne demokratična. Toliko več so vredne njihove besede, ker mnogi med njimi v preteklosti niso bili nasprotni režimu, katerega obsodbo zdaj odlično zahtevajo. Napadi, ki smo jih lahko brali proti podpisnikom Izjave v ljubljanskem Delu so le potrdilo, da so s svojo kritiko zadeli v živo nekdanje totalitarce in sedanje oblastnike mlačne in razvlečene „tranzicije“. Izjava je pomemben dokument, je eden od mejnikov na poti slovenske demokratizacije, ki se še nedochoje na odpiru pred nami v prihodnost.

Ne bi pa bil zvest sebi in svojim, če ne bi povedal, kaj me je zbolelo že ob prvem branju Izjave. Predvsem gre za opustitev obdobja med vojno in revolucijo. S to opustitvijo so se avtorji morda hoteli izogniti spornim vprašanjem, kar je lahko hvalevreden namen. A spornih vprašanj ne smemo odrivati ne v podzavest ne v prihodnost. Treba jih je razčistiti. V Sloveniji je med vojno in okupacijo, od 1941 pa do 1945, divjala komunistična revolucija. Če ne bi bilo te, ne bi bilo državljanske vojne in ne povojnih zločinov. Povojne likvidacije in nasilja, ki jih Izjava navaja, so bile le nadaljevanje onih iz prvih mesecev OF, ko so komunisti morili zavedne Slovence in s tem izzvali samoobrambo. Res je treba presekat in uradno, iz najvišjih krogov oblasti, obsoditi povojni totalitarni režim, a prav tako je treba pokazati na laž, s katero je komunistična partija v imenu osvobodilnega boja zavajala rojake v boj za revolucijo. O teh globokih koreninah sedanje zmede Izjava molči.

Na žalost pa isti dokument na dveh

mestih dodaja k nejasni presoji preteklosti. V nekem stavku poziva na spoštovanje do padlih partizanov in talcev. Spoštovanje do rajnih je vsekakor na mestu, vendar ali ni v tem pozivu dveh bolečih točk? Talci so bili nedvomno nedolžne žrtve okupatorjev, neredko pa tudi žrtve neodgovornega in celo zločinskega delovanja OF, ki je pod vostvom KP izzivala nacistične in fašistične represalije. In če zaslužijo spoštovanje padli partizani, kaj zaslužijo njihove neoborožene žrtve? Kaj zaslužijo njihovi nasprotniki, vaški stražarji, četniki, domobranci? Kako, da podpisniki Izjave tem ne priznajo časti? Je bila to nepremišljena opustitev? Če ne, naj se ne čudijo, da živijo sredi zmede, iz katere niti sami kljub dobri volji ne vidijo.

Avtorji Izjave upravičeno svarijo pred „načrtnim ponarejanjem zgodovine“. A prav bi bilo, da bi pri tako pomembnem besedilu pazili, da sami ne padejo v isto staro past, na katero so komunisti lovili kaline že pred pol stoletja. Ko na drugem mestu zahtevajo od slovenskega parlamenta slovesno izjavo, s katero bo Republika Slovenija prekinila s totalitarno preteklostjo, svetujejo, naj ta razlikuje med partizanskim osvobodilnim bojem proti okupatorjem in med komunistično revolucijo. Vprašanje je, če je to mogoče. Če Partija s svojimi komisariji ne bi obvladovala od vsega početka partizanskega gibanja, katerega je priklicala v življenje kot svoje revolucionarno orodje, bi bilo to, kar želijo podpisniki Izjave, mogoče. Tako pa ostaja razlikovanje med NOB in med revolucijo lahko na ravni osebnih namenov in osebne vesti, medtem ko na zgodovinsko politični ravni med obema ni razlike.

Veseli smo civilnega poguma podpisnikov Izjave in smemo upati na čas, ko bo postal jasno vsem rojakom dobre volje, da je le iz povsem razčiščene resnice mogoč korak v pravno, demokratično in samozavestno državnost. Do tega je lahko še dolga pot, a dolgih poti smo demokratični Slovenci vajeni.

Rožmanov dom

V nedeljo 6. julija smo imeli občni zbor Slovenskega zavetišča - Rožmanov dom.

Odbor je podal obširno poročilo dela in prizadevanja vzdrževanja in izboljšanja te slovenske ustanove. Posebno izčrpna so bila poročila predsednika Petra Čarmana, tajnika Jožeta Žerovnika in blagajnika lic. Ivana Korošca.

Iz poročil odbornikov je razvidna velika aktivnost v pretekli poslovni dobi, tako v administrativnem, kot v materialnem delu. Ker je zavetišče izključno dobrodelnega namena in brez vsakega dobička, si še vedno prizadeva za oprostitev davkov.

V tej poslovni dobi smo imeli precej nevspečnosti z osebjem. Poleg rednih stroškov: luč, plin, voda, telefon je vzdrževanje stavbe zahtevalo nujno prenovitev v ogrevanju prostorov in tople vode z novo instalacijo do vseh sob ter novim parnim strojem. Prav tako je bila potrebna zamenjava vodne črpalke ter pritoklin v straniščih, električna popravila in pleskanje objektov.

Enako je bila nujna izolacija vse severne stene glavne stavbe ter zavarovanje strehe z izolacijsko prevleko. Po drugi strani pa smo imeli znatne nepredvidene stroške z zapuščinsko zadevo hiše pok. Srečka Šivica.

Ker stroški presegajo zmogljivost dohodkov - stanovalci plačajo 80% svoje pokojnine, ki je v večini primerov minimalna,

dva stanovalca pa celo brez sredstev - se je odbor obrnil tudi do ministrstva slovenske vlade, ki pa nima v programu pomoči starnostnim domovom. Velikodušno je nam nudilo roko društvo SLOVENIJA V SVETU v Ljubljani, da smo zmogli premostiti najvažnejše ter preskrbeti bolniško postrežbo, s katero je odslej zavetišče Rožmanov dom sposobno sprejeti tudi bolehnne rojake.

Ob tej priložnosti z zahvalo omenimo stalno občasno pomoč Zveze TABOR v Clevelandu, dobrotnikov iz Kanade, v Našem domu v San Justo in posameznikov iz naše skupnosti, ki čutijo bratsko dolžnost pomoči potrebnim rojakom po evangelijski resnici: „Če imaš vero, da bi gore prestavljali, ljubezni pa nimaš, nisi nič“.

Ponovna prisrčna zahvala v imenu potrebnih vsem dobrotnikom in vsakemu posebej!

Za naslednjo poslovno dobo je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Peter Čarman; podpredsednik Janez Jenko; tajnik Jože Žerovnik; pomočnik tajnika Franc Oblak; blagajnik lic. Ivan Korošec; pomočnik Marjan Jože Loboda; odborniki ing. Anton Matičič, Franc Avguština, Bogo Šušteršič, Pavla Lipušček, Tine Štefe, Ivan Mehle, Tinca Oblak, Pavla Korošec, Janez Kožar, dr. Stanko Kociper; nadzorni odbor: Marjan Loboda, Janez Amon, Ivan Šiler.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCİ V ARGENTINI Slomškovo Dom

LJUBLJANA - Mladinska knjiga Založba se s celotno ponudbo iz svojega založniškega in prodajnega programa predstavlja tudi v elektronski obliki na internetu. Tu lahko bralci in ljubitelji knjig ter drugih založbin izdaj na naslovu <http://www.mkz-lj.si> najdejo blizu 3000 naslovov knjig pa tudi revij, kaset, videokaset, CD plošč in CD-Romov. Na istem naslovu se je mogoče seznaniti z osnovnimi podatki o založbi in prebrskati knjižni katalog, posebej pa so izpostavljene knjižne novosti.

MARIBOR - Pred mestno hišo - Rotožvem v Mariboru pri kužnem znamenju je bila slovesnost ob prihodu okoli 50 konjenikov Pohorske konjenice, ki so na svoji poti prispeli v Maribor. Konjenike je pozdravil mariborski škof Franc Kramberger in spregovoril o pomenu konj v vojaškem, javnem in zasebnem življenju. Udeležence je v imenu mariborske občine pozdravil tudi župan svetovalec Mihael Kovačič in izročil stotniku Pohorske konjenice Miru Puklu spominsko darilo.

LJUBLJANA - Letalski prevoznik Adria Airways je julija letos na 1150 poletih na rednih in čarterskih linijah večinoma v Evropi prepeljal 79.000 potnikov, kar je 5% več kot julija lani. Število potnikov od začetka leta do konca julija pa se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo za 6%. V prvih sedmih mesecih letos so prepeljali tudi 4% več tovora kot v enakem obdobju lani.

LJUBLJANA - Naravni parki so med zavarovanimi območji v Sloveniji najpomembnejša in najbolj znana oblika varovanja večjih strmjenih območij. Da bi se tudi Slovenija približala evropskemu standardu - 20% zavarovanega ozemlja (trenutno obsega nekaj manj kot 8% vsega državnega ozemlja), - Uprava za varstvo narave pri ministrstvu za okolje in prostor pripravlja več novih projektov, med katere prioritetno sodi tudi ustanovitev Snežniško-notranjskega regijskega parka. Na državni ravni so bili do sedaj ustanovljeni le trije parki: Triglavski narodni park in Spominski park Trebče (1981), v letu 1996 pa Regijski park Škocjanske jame, s katerim je bila zavarovana svetovna naravna dediščina Škocjanske jame.

EDINBURG - V Edinburgu na Škotskem je med 5. in 11. avgustom potekal 64. kongres Mednarodnega PEN (Poezija-Esej-Novela), ki se ga je udeležilo preko 350 udeležencev, delegatov in častnih gostov. V imenu Slovenskega centra PEN sta se kongresa udeležila Marko Kravos in Boris A. Novak, slednji kot predsednik mednarodnega odbora Pisatelji za mir. Na kongresu so sprejeli veliko resolucij, ki opozarjajo na številne kršitve svobode izražanja in zlorabe moči tako proti posameznim piscem kot proti posameznim narodnim identitetam. Izpostavili so kurdsko vprašanje, zastoj izraelsko-palestinskih mirovniških prizadevanj, pa tudi zairsko tragedijo in pasivnost svetovnih organizacij in ustanov ob njej. Kongres je s posebno resolucijo podprl enotnost PEN centra Bosne in Hercegovine. V devetčlanski odbor, ki vodi organizacijsko prenosno svetovnega PEN, je bil izvoljen tudi pesnik Boris A. Novak.

CELOVEC, Avstrija - Kriminalisti koroške žandarmerije so v Borovljah aretirali Slovenca, ki sta v banki vnovčala ukradene čeke. 44-letni Slovenec je 18. julija pri ljudski banki v Borovljah odprl žiro račun za tujce in predložil 29 čekov. Na žiro račun so mu tako vknjižili skupno 3,5 milijona šilingov. V naslednjih dneh sta skupaj s 45-letnim rojakom z računa dvignila 1,2 milijona šilingov. Kriminalisti so ju aretirali, ko sta nameravala dvigniti še preostanek denarja. Glede na rezultate poizvedb je šlo

namreč za čeke, ki so izginili nekje med Švico in Italijo. Po mnenju kriminalistov sta oba Slovenca člana mednarodno organizirane kriminalne skupine.

PORTARIO, Grčija - Trideset članov mariborske akademske folklorne skupine Student je odpotovalo na folklorni festival, kjer so nastopile tudi folklorne skupine iz Belgije, Ukrajine, Slovaške, Bolgarije, Poljske in Estonije. Skupina Student je prikazala goričke, koroške in štajerske plesne.

KRŠKO - Toča, ki je konec julija prizadelo skoraj celotno območje krške občine, je po prvih ocenah občinskega oddelka za gospodarske dejavnosti povzročila za skoraj 220 milijonov tolarjev škode. Do konca avgusta bodo v krški občini zbirali prijave posameznih pridelovalcev kmetijskih izdelkov, pričakujejo pa, da bodo skupno prejeli okrog 400 prijav o nastali škodi, saj je toča prizadela večinoma tista območja občine, kjer je pred tem pozeba že povzročila za 550 milijonov tolarjev škode. Po dosedanjih ocenah komisije, ki si je ogledala prizadeta območja, je toča največ škode povzročila v vinogradih, in sicer na 340 hektarjih, kot tudi na 245 hektarjih intenzivne pridelave jabolk, hrušk in breskev, 200 hektarjih poljščin ter drevesničarsko proizvodnjo in vrtnine.

LJUBLJANA - Slovenske turistične znamenitosti je v letošnjih prvih sedmih mesecih obiskalo več turistov kot v enakem obdobju lani, najbolj pa se je povečal obisk Kobilarne Lipice. Tu so do konca julija našli 46.321 obiskovalcev, kar je za 48% več kot v enakem obdobju lani. - Podobno število obiskovalcev so našli tudi v Predjamskem gradu in presegli lanski obisk za 27%, medtem ko je jama pod gradom v sedmih mesecih zvalila v svoje globine 2675 oseb. V največjo slovensko podzemno jamo, Postojnsko jamo, se je do konca julija popeljalo 194.620 obiskovalcev oz. 36% več kot v enakem obdobju lani. Vstopnic za ogled Škocjanskih jam pa so v istem času prodali 25.696. - Kobarški muzej v Kobaridu je do konca julija obiskalo 33.608 oseb oz. 12% več kot do konca julija lani, za šest odstotkov več oz. 4628 obiskovalcev pa so našli v Cankarjevi spominski hiši na Vrhniki. - Za obisk kartuzije Pleterje se je odločilo 5815 oseb, kar je za štiri odstotke več, nasprotno pa so za odstotek slabši obisk zabeležili v Pokrajinskem muzeju na Ptuj, kjer so za ogled zbirk in razstav prodali 29.987 vstopnic.

SLOVENIJA IN ŠPORT

RESISTENCIA, Argentina - Slovenska reprezentanca je na svetovnem ekipnem šahovskem prvenstvu do 26 let po devetih kolih zasedla peto mesto. Slovenijo so zastopali Sirmnik, Guid, Šoln in Tratar. Argentinska reprezentanca je osvojila zlato medaljo, srebrno Kazahstan, bronasto pa Rusija.

LJUBLJANA - Uradniki slovenske Atletske zveze, trenerji in atleti so ocenili nastop slovenske reprezentance na svetovnem prvenstvu (SP) v Atenah kot najuspešnejši doslej. Slovenski atleti so bili na SP nekako razdeljeni na tri kakovostne skupine. V prvi skupini je razočaral le Cankar, Bukovčeva in Bilačeva pa sta nastopila uspešno. V drugi kakovostni skupini je odlično nastopila Alenka Bikar z državnim rekordom na 200 metrov, vsi ostali pa so zaostali za svojimi najboljšimi dosežki. V tretji kakovostni skupini atletov so nastopili tisti, ki bi si naj le nabirali izkušnje, zadovoljila pa je štafeta 4 x 100 metrov z novim državnim rekordom.

LJUBLJANA - Iztok Božič je s 96 točkami na 146. mestu najbolje uvrščeni teniški igralec iz Slovenije na lestvici ATP. Sledi

DRUŽABNI VEČER

V soboto, 12. julija sta odseka SDO (predsednica Pavlinka Vombergar) in SFZ (predsednik Damjan Tomazin) pripravila zelo uspelo plesno prireditev ob zvokih priznane skupine „Max“. Izvirna scenerija se je podajala odličnemu izvajanju „country“ glasbe, skupina naših deklet je uvedla ples z vajo, ki jo je naučila Lučka Tomazin in navdušila udeležence, ki so povsem napolnili veliko dvorano Slomškovega doma.

VTISI Z DELOVNEGA OBISKA

V nedeljo, 20. julija je v Slomškovem domu predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda podal svoje vtise s pravkar opravljenega delovnega obiska v Sloveniji. Rojaki so z zanimanjem sledili izvajanjem

predsednika in nato tudi sodelovali z vprašanji in debato. Govornik se je udeležil Tabora Slovenije v svetu v Škofovih zavodih v Šentvidu, kongresa Krščanske demokracije v Novem mestu, zasedanja in občnega zbora Svetovnega slovenskega kongresa v Mariboru, spominskega slavlja na grobovih domobrancev v Kočevskem Rogu in obiskal slovenske skupnosti na Primorskem in Koroškem.

Predsednik Zedinjene Slovenije je v svojih izjavah poudaril splošen vtis, ki ga je dobil ob sodelovanju v domovini. Prisotnost zastopnikov iz Argentine je splošno zaželeno in sodelovanje je lahko zelo plodno. Naša samozavest in pokončnost impornira, demokratičnemu taboru pa smo lahko koristni bolj, kot si mi lahko to mislimo. Zavisli od nas, ali je na primer naše potovanje zgolj turizem ali pa tudi pričevanje in osveščanje rojakov v domovini in zamestvu.

J.T.

Mendoza

20. OBLETNICA ZVEZE SLOVENSKEGA MATER IN ŽENA

Že 20 let deluje med nami in smo to obletnico tudi lepo praznovali v našem Domu.

Najprej je naš župnik Jože Horn daroval sv. mašo za vse žive in umrle članice Zveze. Med mašo so bile vse prošnje usmerjene potrebam žensk po vsem svetu.

Po maši je bila v dvorani proslava, kjer se je najprej predsednik Društva Davorin Hirschegger zahvalil ženam za dvajsetletno delovanje v našem krogu ter poudaril

mu Borut Urh na 160. mestu (90 točk) ter Blaž Trupej na 574. mestu (34). - Med ženskami je Barbara Mulej s 143 točkami na 152. mestu najboljše uvrščena Slovenka na lestvici WTA. Sledi ji Tina Križan na 160. mestu (134,30 točke) ter Petra Rampre na 274. mestu (59,50).

HANZAWINKL, Belgija - Luka Špič je novi mladinski svetovni prvak med skifisti (čoln z enim veslačem). Na SP je ugnal vso konkurenco in srebrnemu odličju z mladinskih svetovnih prvenstev izpred dveh let, lani zaradi nastopa v Atlanti na MSP ni nastopil, dodal še zlato. Za Slovenijo je to že 14. medalja na mladinskih svetovnih prvenstvih in šesta zlata.

TACHTERING - Na evropskem mladinskem prvenstvu v lokostrelstvu v Nemčiji, ki je hkrati zaključek mladinskega pokala za leto 1997, so vse tri slovenske ekipe osvojile zlate kolajne. Najprej so v slogu compound osvojile zlato mladinke (Marcen, Štefančič, Cvetko), kasneje pa še v obeh slogih, olimpijskem (Dornik, Burja, Kamnar) in compound (Sitar, Marcen, Emeršič) še mladinci.

VELIKOVEC, Avstrija - Po nekaj odličnih nastopih na dirkah profesionalcev v Italiji in zmagi na državnem prvenstvu v gorski vožnji je kolesar Gorazd Štangelj dodal še zmago na 149 kilometrov dolgi enodnevnih dirki v koroškem Velikovicu. Štangelj je v cilj prišel z 12-sekundno prednostjo pred drugouvrščenim. Slovenski uspeh sta dopolnila še Štangljevi ekipni kolega Sandi Papež ter Kristijan Mugerli, ki sta osvojila četrto oziroma peto mesto.

močno vezo v skupnem delu, ki jo imata Društvo in Zveza.

Nato je podala nekaj misli predsednica Zveze Marjana Šmon Žumer in v glavnem omenila razvoj vloge ženske skozi vso zgodovino človeštva: od stvarjenja do današnjih dni.

Potem je prebrala bogato poročilo Zveze skozi vse eh 20 let tajnica Boženka Nemanič Hirschegger.

Arh. Raul Arrigoni je počastil navzoče žene s pesmijo o „Materi“ (msgr. Jara). Najlepši in popolni vzor žene je naša nebeška Mati, zato je Ani Grintal Hirschegger prebrala vrstice o Devici Mariji: „Marija, žena naših dni“.

Predsednik Društva je obdaril vse bivše predsednice Zveze z narodnim spominčkom. Te so: Marija Fink Grintal, Majda Ocvirk, Ani Štirn Arrigoni in Marjana Šmon Žumer.

Program je vodila in povezovala prof. Majda Nemanič.

Za konec smo imeli kosilo, katerega so pripravili moški in fantje naše skupnosti. Ker smo obhajali praznik slovenskih mendoških žena, so rekli: „Močnejši spol bo pogostil lepi spol“. Splošno mnenje je bilo, da so izredno dobri za kuhinjo, zato ženske predlagamo, da bi lahko moški še večkrat kuhali.

T.Š.

Osebne novice

Rojstvo: V Buenos Airesu se je 18. avgusta v družini dr. Tomaža Rodeta in Sandre Luchetti rodil sinček Joaquín. **Čestitamo!**

Novi diplomant: Na Universidad Nacional de Cuyo v Mendoza je končal študije in postal industrijski inženir Andrej Santiago Bajda. **Zelimo mu veliko uspeha!**

Smrti: Umrlj so v Miramaru Jože Ovček (75); v Rosariu Pilar Gomez Žigon in Emilio Cole; v Avstraliji pater Valentin Bazilij (73); v Capitalu Maksimiljan Rogelja (87); v Mendoza Pavla Jerovšek roj. Fraganje. **Naj počivajo v miru!**

MALI OGLASI

Lepo sobo v Ljubljani oddajam za julij in avgust - Tel. (Bs. As.) 658-0154 in (Ljubljana) (061) 316-542
ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

TURIZEM

Tel. 441-1264 / 1265
 Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
PSIHOLOGINJA

Lic. **Marjana Volovšek**, klinična psihologinja, za mladino in odrasle, družine in pare. Av. Luis María Campos 1544 - 3. nadstr. „12“ - Tel.: 784-2290

ADVOKATI

dr. **Marjana Poznič** - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. **Franc Knavs**, dr. **Bernard Knavs**, dr. **Veronika Knavs** — odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. **Lilijana Kožar**, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (g. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

OBVESTILA

SOBOTA, 23. avgusta:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri.

NEDELJA, 24. avgusta:

Mladinski dan v Carapachayu ob 10.15 s celodnevnom programom.

25. obletnica Rožmanovega doma. Ob 11.30 sv. maša, nato skupno kosilo. Pribor prinesite s seboj.

SOBOTA, 30. avgusta:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri. Ob 19.15 sestanek s starši.

NEDELJA, 31. avgusta

Srečanje poverjenikov našega tiska ob 9.30 v Slovenski hiši

TOREK, 2. septembra:

Evento musical folklórico v Teatro Coliseo ob 20. Sodelujeta folklorna skupina s Pristave in mladinski zbor iz San Justa.

SOBOTA, 6. septembra

31. dan Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši ob 17.30

II. poklicni orientacijski tečaj ob 16.30 v Slovenski hiši.

Zlatoporočenca Cilka in Slavko Urbančič

bosta praznovala jubilej zlate poroke z zahvalno sveto mašo v cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo, 31. avgusta, ob 11. uri. Družina vabi k zahvalni daritvi vse sorodnike, prijatelje in znance.

SLOGA VAM DAJE LEPE MOŽNOSTI

da bodo vaši prihranki naloženi varno in donosno, se obrnite na nas

656-6565

je številka za vse informacije. Kličite nas!

V SLOGI JE MOČ! SLOGA DA VEČ!

V nedeljo, 31. avgusta, bo

srečanje poverjenikov našega tiska

v Slovenski hiši.

Ob 9,30 sv. maša za vse pokojne sodelavce, urednike in raznašalce.

Po sv. maši bo zajtrk v jedilnici in zahvala delegata msgr. Škerbca ter predsednika Zedinjene Slovenije g. M. Loboda - nato razgovor.

Med navzočimi poverjeniki bomo žrebali za 2 osebi 10 dnevno bivanje v domu dr. R. Hanželiča.

Vabijo Duhovno živeljenje, Svobodna Slovenija in Oznanilo!

II. POKLICNI ORIENTACIJSKI TEČAJ

pod vodstvom lic. Metke Praprotnik Luna

Prvo srečanje in začetni testi v soboto, 6. sept., od 16,30 do 19,00 ure v Slovenski hiši, R.L. Falcón 4158, Capital.

Za informacije pokličite: 627-4242 ali 651-5354

Mladinski odsek Zedinjene Slovenije

Pojoč po zibelki slovenstva

Mešani zbor iz Pogore pri Gorici na Koroškem

V nedeljo, 6. julija je potoval po Koroškem mešani pevski zbor iz Podgore pri Gorici v Italiji pod vodstvom Mirka Špacapana. Svoje pevce je popeljal na Koroško na povabilo župnije Št. Ilj v Rožu. Na to nedeljo so imeli na farni podružnici Humeč letno pranganje, kar je za Št. Ilj velik praznik. Slovesnost so poleg domačega mešanega pevskega zbora pod vodstvom Rudolfa Groblacherja oblikovali tudi pevci iz Podgore. Po cerkveni slovesnosti sta na trati pred cerkvijo oba zbora priredila kratak koncert. Pobočje Humeč so povsem prepravile melodije koroških in primorskih „slavčkov“.

Po nastopih sta se zbora zbrala na kosilu v gostilni Pri Kreuzwurtu, ki ima za take prilike lepo gostinsko dvorano. S potrebo so bili domači in podgorski pevci zelo zadovoljni in ob slovesu se je zopet čulo petje, ki kar ni hotelo prenehati.

Gostje iz Goriške so po kosilu nadaljevali pot po Koroškem. Najprej so se ustavili v Vetrinju, znanemu srednjeveškemu cistercijskemu samostanu, ki obsega veselo in žalostno sporočilo v zgodovini našega naroda. V tem samostanu je v 14. stoletju živel opat Janez II., ki je napisal zgodovinsko knjigo z naslovom „Liber certarum historiarum“, v kateri opisuje zgodovino srednjega veka. V knjigi opisuje tudi običaj ustoličevanja koroških knezov in ob tem pripomni, da se je vršilo še v njegovem času v slovenskem jeziku. To je gotovo pomembno sporočilo za slovensko zgodovino pisarje.

V Vetrinju pa so se konec maja 1945 dogajale tudi žalostne stvari. Med 27. in 31. majem so Angleži zahrbtno predali Titovim partizanom okrog 9.000 slovenskih domobrancev in civilistov. Te so partizani skoraj domala vse pomorili v okolici Teharj in v Kočevskem rogu. To nečloveško dejanje slovenska zgodovina ne bo nikoli mogla spregledati. V njej bo ostala krvava točka stalinistične revolucije.

Po ogledu Vetrinjskega polja, ki je danes v večini zazidano, so si primorski gostje ogledali nekdanjo samostansko cerkev, ki je polna dragocenih zgodovinskih spominov. Po obisku svetišča je moški oktet Podgorskega zbora doživetno zapel pesem: „Oj Doberdob“ in se tako spomnil velikih žrtev iz Vetrinja, v smrt poslanih slovenskih fantov in mož.

Med potjo skozi Celovec so si potniki z Goriške ogledali pročelja slovenskih ustanov v mestu: Mohorjeve hiše, Slovenske gimnazije in Modestovega doma, nakar so krenili proti Krnskemu gradu, zibelki slovenske zavesti na Koroškem. Tu so namreč ustoličevali prve slovenske kneze. Na knežjem kamnu, ki je shranjen v Deželnem muzeju v Celovcu, so med drugimi sedeli slovenski knezi Borut, Gorazd in Hotimir, ki so po zastopniku našega ljudstva prevzemali v roke oblast.

Iz Krnskega gradu se nam nudi krasen pogled na Gospo Sveto, kjer je stekla krščanska zibelka našim prednikom. Izletniki so si ogledali zanimivosti svetišča od zunaj (vgrajeni ostanki iz bližnjega rimskega mesta Virunum) in od znotraj z grobom sv. Modesta, prvega škofa na Gospe Sveti.

Ob lepotah nekdanj škofijske cerkve z Marijino podobo na glavnem oltarju je obiskovalcem prekipelo srce v pesmi Jakoba Arcadelta: „Ave Maria“.

Skupino občudovalcev koroških lepot je pot peljala naprej skozi deželno mesto do Dravskega mostu, Borovelj in Glinj. Na tem področju se je 10. in 11. maja odvijala zadnja bitka med partizani in Slovenskimi domobranci. Po podatkih prvih, je na bojišču obležalo okrog 180 partizanov iz Bračičeve brigade in Koroškega odreda. Na domobranci strani, ki ji je poveljeval oficir Vule Rupnik, je prav tako padlo ducat vojakov. Žalostno podobo dogajanja tistih dni hrani pokopališče v Glinjah. Tu stojimo pred dvema množičnima grobovoma. V prvem grobu leži 14 neznanih padlih par-

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**
 Director: **Valentín B. Debeljak**

Proprietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-1) 636-0841

Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correio Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	
<p>Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.</p>	
<p>Čeke na ime „Eslovenia Libre“</p>	
<p>Stavljenje, oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044 (1101) Buenos Aires - Argentina</p>	

URANOV RUDNIK

Pridobivanje urana v svetu že vrsto let močno zaostaja za njegovo porabo. Letna poraba urana znaša okoli 60.000 ton, svetovna proizvodnja urana pa je leta 1995 znašala komaj 33.500 ton. Razlika prihaja na trg iz rezerv, ki so bile ustvarjene v obdobju 1975 do 1985. Dodatno pa bodo začeli uporabljati tudi znatne količine visokobogatene urana iz jedrskih orožij, ki ga uničujejo zaradi jedrskega razoroževanja obeh bivših blokov. Ne glede na to pa grozi, da bo prišlo v naslednjih letih do zmanjšane ponudbe urana, kar se že sedaj odraža v porastu cen. Cena za eno libro ali 453,6 grama urana se je od leta 1995 ko je bila 8 dolarjev, lani dvignila na 15 dolarjev.

V Sloveniji so v rudniku urana Žirovski vrh v letih od 1985 do 1990 predelali 607.700 ton uranove rude in proizvedli skupno 383,5 ton urana v obliki 452,5 tone rumene pogače. Proizvedeni uran je bil v celoti porabljen za izdelavo goriva jedrske elektrarne Krško, ki ga sedaj mora kupovati na prostem trgu. Zato se v jedrskem lobiju v Sloveniji znova pojavljajo želje, da bi začel rudnik urana Žirovski vrh ponovno obratovati.

tizanov, v drugem pa 16 žrtev (13 moških in 3 ženske) partizanske nočne orgije v vasi Otrovca ponoči 13. maja. Tudi ob teh dveh grobovih je prekipela pevska duša primorskih rojakov. Po molitvi za vse te žrtev so zapeli pesem „Teharska legija“, ki nakazuje pot do tako potrebne sprave.

Pred odhodom iz Glinj so imeli pevci iz Podgore skupno večerjo pri Antonitschu. Po napornem dnevu so zaslužili pristne koroške narezke in kozarec „uoua“, kot pravijo domačini pivu. Polni lepih doživetij in hvaležnosti za dan brez dežja in pripeke so pod kostanji še enkrat dvignili glas v slovo Rožu, Podjuni in Zili.